

แนะนำหนังสือ

สมบัติ เครือทอง

การปลูกป่าชายเลน

ดร.นพรัตน์ บำรุงรักษ์

การปลูกป่าชายเลน

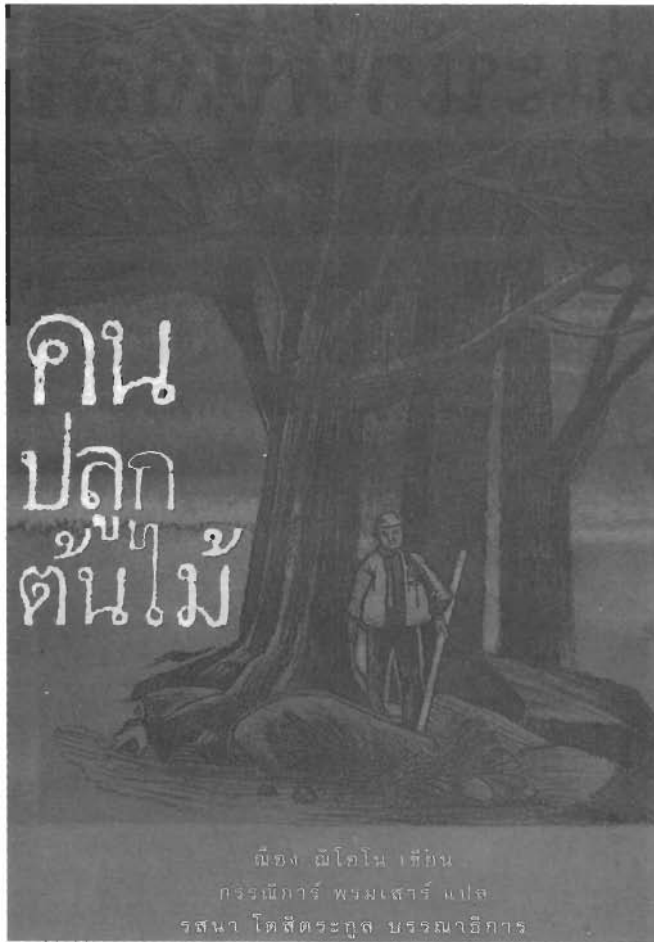
ป่าชายเลน เป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในบรรดาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพราะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศทั้งในด้านการประมง การป่าไม้และการดำรงชีวิตของประชาชนยากจนที่อาศัยอยู่ในบริเวณชายฝั่ง ทว่าแม้ป่าชายเลนจะมีความสำคัญมากเพียงใดก็ตาม แต่ก็ถูกทำลายไปมากจนทำให้ในปัจจุบันประเทศไทยเรามีป่าชายเลนเหลืออยู่เพียงประมาณ 1 ล้านไร่เศษเท่านั้น และที่เหลืออยู่โดยส่วนใหญ่ก็เสื่อมโทรม ไม่อยู่ในสภาพที่จะช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลได้อีกต่อไป

หนังสือเล่มนี้จึงมุ่งที่จะเสนอแนวทางในการปลูกป่าชายเลนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวโดยเริ่มศึกษาตั้งแต่ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของป่าชายเลน พืชพรรณไม้ที่ขึ้นในป่าชายเลน การแบ่งเขตพันธุ์ไม้ในป่าชายเลน การเจริญเติบโตในพื้นที่เฉพาะของป่าชายเลน การเลือกพื้นที่ปลูกป่าและการเตรียมพื้นที่ ผลของการปลูกป่าชายเลนในแต่ละพื้นที่ การเตรียมกล้าไม้และเมล็ดพันธุ์สำหรับปลูกเทคนิคย่อยๆ

ในการปลูก การดูแลบำรุงรักษาป่าที่ปลูกใหม่ อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการปลูกป่าชายเลน

หนังสือเล่มนี้เหมาะสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติจากป่าชายเลนไม่ว่าจะเป็นชาวประมงที่หาเลี้ยงชีพอยู่ตามชายฝั่งทะเล หรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทที่ตัดไม้จากป่าชายเลนเพื่อนำมาเผาถ่านหรือใช้ในกิจการอื่นๆ ซึ่งควรจะเข้าใจและหาทางปลูกป่าชายเลนทดแทนส่วนที่ถูกทำลายเพื่อให้ป่าชายเลนมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งกำเนิดและเจริญเติบโตของสรรพชีวิตตามหลักนิเวศวิทยาต่อไป

ผู้เขียนหนังสือเล่มนี้คือ ดร.นพรัตน์ บำรุงรักษ์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ ปีที่พิมพ์พ.ศ.2535 ราคา 45 บาท ซึ่งนับว่าไม่แพงเลยสำหรับความรู้ในการอนุรักษ์ด้วยการปลูกป่าชายเลนทดแทนส่วนที่ถูกทำลาย

คนปลูกต้นไม้

ในตอนแรกคอลัมน์นี้ตั้งใจมุ่งหมายไว้ว่าจะแนะนำหนังสือเกี่ยวกับปรัชญาได้ของบ้านเรา แต่เมื่อได้อ่านหนังสือเรื่อง “คนปลูกต้นไม้” ของฌ็อง จีออโน นักเขียนชาวฝรั่งเศสร่วมสมัยแล้วก็คิดว่าจำเป็นต้องขอแนะนำให้หาซื้อมาอ่านกัน เพราะอย่างน้อยสถานที่ดำเนินเรื่องก็เกิดขึ้นในภาคใต้ของประเทศฝรั่งเศส (ปรัชญาได้เหมือนกัน) ซึ่งเคยประสบกับปัญหาการตัดไม้ทำลายป่าอย่างขนานใหญ่ จนสามัญชนผู้หนึ่งต้องลุกขึ้นมาปลูกต้นไม้เพื่อคืนความสมดุลให้แก่ธรรมชาติซึ่งเป็นผู้ให้กำเนิดชีวิตแก่มนุษยชาติต่อไป

ในขณะที่ “ป้าชายเลน” เป็นงานวิชาการที่มุ่งให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกพืชพรรณไม้ตามบริเวณชายฝั่ง “คนปลูกต้นไม้” กลับเป็นงานวรรณกรรมในรูปแบบของเรื่องสั้นที่เล่าเรื่องราวของคนธรรมดาๆ ผู้หนึ่งที่อุทิศเวลาในบั้นปลายของชีวิตให้กับการปลูกต้นไม้บนภูเขาที่เตียนโล่ง แห้งแล้งโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น การกระทำของตัวเอกในเรื่องสั้นเรื่องนี้คงจะช่วยให้เห็นว่า ความรู้เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้เพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ หากเราขาด “ความตั้งใจมั่น” เพราะการปลูกต้นไม้ให้ได้วันละ 100 ต้น จนกลายเป็นหมื่นเป็นแสนต้นในช่วงชีวิตของคนคนหนึ่งนั้นไม่ใช่เรื่องง่าย หากเราไม่มีความมุ่งมั่นอย่างแท้จริง

หนังสือเล่มนี้มุ่งที่จะสื่อถึงผู้อ่านทุกชาติในโลก เพราะโลก

ของเราในปัจจุบันกำลังประสบกับภัยธรรมชาติซึ่งมีผลสืบเนื่องมาจากการที่พื้นที่ป่าถูกทำลายปีละหลายร้อยล้านไร่ เราจำเป็นต้องมีคนสามัญอย่างตัวเอกในเรื่องสั้นเรื่องนี้ในทุกแห่งหนเพื่อสร้างโลกของเราให้มีสีเขียวเหมือนเดิม

สิ่งที่น่าคิดสำหรับการอ่านเรื่องสั้นเรื่องนี้ก็คือบทขึ้นต้นของเรื่องทีกล่าวไว้ว่า “การที่อุปนิสัยใจคอของคนจะแสดงออกถึงคุณลักษณะพิเศษที่แท้จริงนั้นต้องอาศัยโอกาสอันดีในการสังเกตพฤติกรรมเป็นเวลาหลายๆ ปี หากพฤติกรรมนั้นปราศจากการเห็นแก่ตัวมาจากความกรุณาอย่างแท้จริง และไม่หวังผลตอบแทน อีกทั้งยังฝากรอยจารึกอันงดงามไว้ประดับโลกนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่แท้”

เราจะมี “คุณลักษณะที่แท้” เหมือนอย่างตัวเอกในเรื่องนี้หรือไม่ก็ขอให้หามาอ่านดูและโปรดระลึกเสมอว่า “คนธรรมดาๆ อย่างเรานี้แหละที่สามารถหล่อหลอมท่วงชีวิตธรรมชาติให้คืนกลับสู่สภาพเดิมได้ดีที่สุด”

“คนปลูกต้นไม้” เขียนโดยฌ็อง จีออโน ถ่ายทอดเป็นภาษาไทยอันสวยงามโดยกรรณิการ์ พรหมเสาร์ จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง ปีที่พิมพ์ พ.ศ.2535 ราคา 35 บาท